

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

[Super Infortiato 1]

Bartolus <de Saxoferrato>

[Venedig], 29. Juli 1493

Si quis omissa causa testamenti ab intestato vel alio modo possideat
hereditatem

[urn:nbn:de:bsz:31-319110](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-319110)

dicij: sed non tati: vt qz est questio de aliquo numero pecuniario de quo qd fiat pot reponi in pstinu status: z tuc sufficit probatio publice fame z per alias pbationes: vel alias presumptiones idoneas: vt qz consanguinei fecerut luctu z euz p mortuo habebant: ut. l. ij. C. de condi. ide. z. l. si na. de here. illi. z. l. sed z si de sua. s. ti. i. z. l. ibi no. puto et qz sicut in alijs casibz in qbus dz probari aliquid no ee vel no reperiri ad pbationem huius ex officio iudicis dz fieri discussio z diligens inq sitio: vt. l. magis. s. ne possit de re. eo. C. de pig. au. hoc si debitor z. l. iij. de his que in frau. cre. ita hoc pot peti a iudice: vt mittat nuncios z diligeter inquirat vtrum ille sit viuus vel mortuus ar. l. hoc iure. de ver. ob. l. cu gday. s. fi. cu. l. se. j. de le. ij. Quedaz sunt modici iudicij: z tunc sufficit pbatio p vnu testē vel alia leuē presumptio nem: vt hic. Tertio hēs ex illa glo. qz contra illas pbationes factas per tales psumptiones si quis vult admitti ad pbandū cōtra admittitur. Quero vtrū aliquo casu notarius teneat publicare testm viuo testatore. Dico qz sic ad petitionē testatoris ipsius: vt. l. oiu. C. de testa. non ad petitionē hēdis vel legatarij: vt hic. z. p. doct. in. l. i. C. e. ti. Ultimo dē hic in tex. inspiciat et sigillet notarius: p quod hēs qz ille qz exemplat aliqd instrū z in exēplo apponit signū suū. p qd dicit Jac. de ra. qz exemplū facit plenā fidem cōtra exēplantem quasi cōfiteatur sic ee in auctēti co: vt hic. z. sic nō pot pueri: vt hic. z. l. gñaliter. C. de nō nu. pec. etiā facit fidē exēpluz z euz qui dat exempluz: vt. l. si qz ex argētarij. s. pe. s. de edē. z. p. doc. in au. si qz in aliquo. C. de eden.

Ex. l. sequenti.

Can si heres petat copiam testamenti a notario teneat dare cum die z consule.

Diem. Inspectio z descriptio tabularū fit sine die z consule. h. d. C. op po. s. de eden. l. pretor. vbi rōnes reddunt cum die z consule. Glo. sol. dic ut in ea. Quero qd si heres petat copiam a notario testamēti vtruz de beat sibi dare cū die z consule. Glo. in. l. i. C. eo. expresse dicit qz nō. hic glo. inuit cōtrariū in solutione srii. si enim me mandate testamētū eēt cōfectuz: pot peti cū die z consule sicut rōnes: vt hic glo. inuit. sed testm fuit cōfectū defuncti mandato. ergo heredi dz edi cum die z consule. vñ Jac. de are. z. l. y. cū eo referūt in. d. l. i. qz hoc dz itel ligi qñ peti edi ab alio nō a notario. nā si a notario semp dz edi cū die z consule siue petat ab herede siue a legatario q quantū ad suū legaruz dz heres: vt. l. ad tps. j. de vsuc. mibi vñ qz idisti cte a quocūqz petat testamētū inspici z describi ad hoc vt videat an eius interfit: dz hoc fieri sine die z consule. hic est tex. hic postqz aut appa ruerit manifeste qz interest alicui. vel qz heres vñ legatarius: tūc dz edi cum die z psule a notario. Ita intelligo dictum Ja. de are. que editio here di fiat in totū: legatario dabitur particula ad eū pertinēs. s. legatum z institutio heredis: vt. l. ar. gentarius. s. edi. s. de eden. z. per doc in. l. fi. C. de preci. ipe. offe. z in. c. contingit. extra de fide i stru. quod aut dico qz sufficit legatario pducere particulam testamenti: nō idēz dico si qz produ ceret particulā statuti. id enim nō pbat: ut. l. inci uile de legi. quod plene examino. j. de oper. no. nun. sup rubrica. idēz dico qz si quis vellet redar guere de falso circa diem z consulem possēt pete re sibi edi cū die z consule: z edi ab alio qz a no tario z a suo aduersario: vt. l. i. s. editiones. de eden.

C Dico qz sic. An testm debeat pu blicari viuo testatore. vi de bal. in. l. ij in fi. C. de te sta.

b C Diē. que ro. Adde an ge. in. l. i. s. edere. s. edē. z. bal. i. l. pe. hic alle. z ad de bar. i. l. au geri. s. edi. s. de eden. cū cōcor. ibi positio.

Utrum. Ex causa datur terminus ad ex hibendum tab. h. d.

Si quis. Hoc edictū cōpetit pntenti z negantē interdictū z here di vendicatio cōpetit. h. d. cū. l. sequē. Ex. l. sequenti.

Quis erit ordo cū mittitur ad testes assignatores absentes.

Am ab initio. Primo loquitur qñ oēs testes sunt presentes in eodem territorio. Secundo qñ quidā sunt presentes z quidā absentes. Tertio qñ oēs absentes. secun da ibi: in. l. sed si maior. tertia in. l. sed si quis. s. z si forte. Et in his. ll. tractatur quale dz esse offi ciū iudicis i aperiendo tabulas postqz liquet qz aperiiri debent. z hoc fit pro sumario. C. op. nā bec. l. cum ab initio: dicit testes cogendos veni re cui cōtradicit. l. sed si quis sol. primū loquitur qñ sunt in eodē territorio. scōz qñ in alio territo rio. vel dic qz etiā quādo sunt in eodē territorio nō sunt cogēdi venire: si nō possūt sine magno i cōmodo: vt in ciuitatibus que habēt territoria multum distantia: z si possunt sine magno incō modo: tunc cogunt: vt hic. C. op. qz etiā offi ciū iudicis sit dānosum: vt. l. post legatum. s. is vero. de his qui. vt indig. Sol. dicit glo. qz bec fmiqutias tollerat quādoqz. sed ibi admixta est aliqua culpa. hic sec. Quero vtruz isti signa tores debēt iurare. Glo. dicit qz sic: sicut testes qui examinant: vt. l. iururanduz. C. de testibus. Quero quādo mittit ad absentes quis erit ordo. Rū. siquidē sunt in suo territorio debz iu dex mittere notariū vel officialem ad recipiēdū iuramentū. z dicam in. l. ad egregias. s. de iure iuran. z. C. de epi. z. de. au. sed iudex. Si autem in alterius territorio sunt: cōmittat iudici alteri territorij qz recipiat iuramentū z dicta: z qz sibi re mitat. ipse enim iudex principalis cāe dz publi care: nō ille cui cōmittitur. ita tenet glo. sed pro batur in. l. iudices. z au. apud eloquentissimuz. C. de fide instru. Et aduertendū est qz consiliū est qz iudex cōmittet articulos distinctos z inter rogatoria sūm que testes interrogant: vt in. c. pre sentium. extra de testa. lib. vj.

Upillares. Tabule pupi. nō aperiunt vi uo pup. nisi ex causa. h. d. cum. l. se. Di cit tex. nō patiet. causa potest esse que dicitur in. l. sequē.

Si in duobus. Dicit tex. si ap te sunt z sic pro alio aperiēdo nō cōpetit hoc edictuz nisi ex cau sa si in alio diceret aliter scriptū: vt. l. sempronio. j. de leg. ij. Quero notarius dicit se rogatum de testamēto: sed dicit qz testator sibi iposuit qz nō deberet ostendere alicui an pot cogi: vt ostē dat. z quid iuris sit cogitabit.

Si sui natura. Quod natura fa at non eget mini sterio iudicis. hoc dicit.

Si tabule. Quero qualiter subueni atur. Rū. contra corrum pentē vel supprimentem per act. l. acquil. vt per acti. furti. vel per ac. falsi. vt. l. in. l. acquil. si dele tum. ad. l. acquil. z. l. qui tab. z. l. quidā tabulaz. j. de fur. z. l. paulus. j. de fal. cōtra heredē etiāz succurritur: si possēt per testes probari.

Si qz omiffa cā testī ab intestato vel alio mo do possideat hereditatem. Rūca.

c c Am ab initio. dicit glo. vi de bar. i. l. ij. s. si pecu. qd quisqz iur. Quero qñ. Quando iudex mittit in aliq loco ad examinā dū testes z ad glosam hic vide que no. bal. in. l. hac cōsultiffi ma. s. siquis aut. C. d. tes. l. hē gl. nō alleget. z vi de no. in. d. l. iudices. qd in criatibus dixi p bar. in. d. l. gene. raliter. s. fi. C. de re. cre. z vide no. in. c. significa. ti. de of. or. di.

C Siquis omiff. causa. testa. Rub.

Retor bz locū hāc opt. et se quis bal. i. l. nemo pōt in ij. col. d. l. i. et bar. i. l. p. actū iter here def. s. d. pac. et bar. i. auē. sed cū testōz C. ad. l. fal. et bar. i. l. eā q̄s d. fideicō. su it dictū Jac. de bel. in. s. hinc nobis i pxi. op. i. auē. de her. et fal. qd dictū seg tur bal. i. l. fi lū que hntez fa. ber. i. xvvi. q. referēs eē dictū nouz et sing. i. pal. locis istd idē segtur ag. C. in rub. si qd omi. ca. test. idē bar. i. re. pe. l. i. de fa. lan. ec. in. v. quarto qro an valeat talis voluntas sine herede. i. iij. q. v. p̄n cipalis. idē ang. l. d. l. eā quā in lectu. idē ro. i. repe ticiōe. auē. si militer. i. xx. et. xxi. speciali enūerato in ter spātia vl. time volūta. tis. C. ad. l. fal. p̄riū tenu it bal. i. l. i. in iij. col. in. v. et op. si quis omi. ca. test. et bal. in. d. l. eā quā. circa v. col. vel. vj. et ang. ibidē in repe. mo. uet bal. i. d. locis p. text. in auē. h. cūz testator. i. v. si heres. C. ad. l. fal. vbi rep. dicit be. redi de fēdē ti. ergo p̄sup ponit eū esse heredez et se adiuisse. sed istud si ob. qz istud vbi nō est i corpe i. mo. text. q. in corpe dixit si voluerit ab i stitutōe disce dere. ergo p̄ supōit qz be. res nō adiuit qz si adiuisz si posset apli? de iure esse heres. l. ei q. soluendo. de here. isti. l. si sine. s. h. qd papi. de mi. mouet et qz

C Glo. continnat. vltima glo. dicit hoc edictuz esse inductum propter tria. Primo propter eū qui omittit ex testamēto: vt ipse idem teneat ab intestato. Secundo et tertio: vt in glo. tu dic qz illud edictuz est inductū per se et principaliter ppter vnum. s. ppter eū qui omittit ex testō: vt habeat ab intestato: vt. l. prox. in prin. alij duo casus positi in glo. sunt ex extensione iuriscōsultoruz: et etiam dñi pij in. l. licet. j. eo. ti. et. C. eo. l. i. Est et quartus casus similiter ex extensione iurif con. j. e. l. si quis pecuniā. s. q̄. et alius. j. e. l. qz aut. s. hoc edictum. Possunt addi alij casus i terpretatōne magistrali. s. quando primus veniens ab intestato omittit ut veniat ad sequentem in fraudez legatoruz: vt. l. si. i. fi. j. de lega. iij. Item quādo quis omittit ex institutiōe: vt habeat iure accre. vt. l. si tu ex pre. in fi. s. ti. ij. que omnia exa minabimus in distinc. quā ponemus in. l. fi. j. e. Dñ. autem in hoc articulo facit distinctionem vnam multum imperfectā quā quidam habent in. l. quidam. et. l. si a substituto. j. eo. dicam. j. e. l. vltima. Bartolus.

Ex. l. sequenti.

Hereditas defertur nominatis in testamēto cum est clausula. qz nō detrahatur fal. et ob id heres non vult adire. secus in alio testō. Et an in dubio quis dicat venire ab intestato: vt circūueniat legatarios. Et an actiones quas pretor pollicetur erunt ciuiles vel pretorie.

Retor. Primo ponit mētem edicti. secundo

P incipit exponere. secunda ibi: et parui. et breuiter hoc intendit. Qui possidet ab intestato tenetur legatarijs

ac si adijisset ex testamento si hoc poterat. hoc dicit. C. oppo. qz hic titu. hodie nō sit necessarius nam herede omittente deuenit hereditas ad fideiōmissarios et legatarios in testamento nominatos fm ordinem positum. C. de fideiō. auē. hoc amplius. qui ordo habet locum et iaz hereditate nō adita: vt in auē. de here. et fal. s. si vero expressim. cum ergo nō veniat ad venientes ab intestato cessat hoc edictū. Potest dicere qz hoc edictum hodie corrigif. vel verius contraria loquuntur quando in testō est adiecta illa clausula: non detrahatur falcidia: tūc enim si illo timore heres omiserit defertur hereditas nominatis in testamēto fm illum ordinem. secus in alio testamento: et sic hoc edictum remanet incorētū. h. c. et Jac. de bel. in autenti. de heredi. et fal. s. hinc nobis. in penulti. et vlt. q. dixi in. l. nemo potest. j. de lega. i. et no. bene hic cōtra: qz illa legata valent etiam nō adita hereditate quando heres omittit timore falsi. **Q**uero hic loquitur i eo qui omittit: vt circūueniat legatarios quid in dubio. Respondeo. quando ille qui repudiavit possidet ab intestato presumif in fraudē: nisi aliud probetur: vt. l. quia autē in prin. s. nō simpliciter. j. e. secus si alius possideat: tunc enim accepta pecunia p̄sumitur fraus. alias nō: nisi p̄bef vt. l. si pecuniāz. et. l. testamento. j. e. **Q**uero dicitur hic actiones pollicentur: vtrum ille actiones erunt pretorie vel ciuiles. Dicunt quidaz qz sunt ciuiles origine: p̄torie extēsiōe: vt. l. i. et. ij. de bo. pos. here. pe. vel dicas qz omnino sunt p̄torie: qz cum hereditas non fuerit adita ex testamento nunquā a iure ciuili habuerunt originē sed beneficio pretoris. in casibus vero in quibz ista extēsa sunt per interpretationem iuriscōsultorum: vt dixi in rubrica. potest dici illa actio ciuilis: qz respōsa prudentū ius ciuile sunt. facit in

litu. de acti. s. sed iste.

Et parui. Qui potest eē heres per se vel per alium si omittit ex testamento: et habet ab intestato hoc edicto tenetur. hoc dicit. C. op. qz seruus nō sit compellendus: vt. l. cum pponas. C. de here. insti. So. per iudicem seruus est cōpellendus in vno casu tantū. s. in. l. cum aliquis. C. de iure. delibe. qz ibi erat questio de statu: vnde dominus nō poterat eum cōpellere sua auctoritate cum interim hēatur pro libero: vt. l. ordinata. de lib. catu. a domino vero est cōpellendus iure potestatis dñice qñ cumqz dñs vult: dum tamē acerbitatem nō exerceat: vt. l. ij. s. de his qui sunt sui vel alieni iuris. Et si dominus nō fecerat et hoc ad damnū suū cederet nō imputaretur sibi: ut. l. in re mādāta. C. mā. et. l. si constante. s. si maritus. s. solu. ma. sed si hoc vertitur in damnū aliorum: vt legatarioz tunc domino imputatur si eum non cōpulsit: ita loquuntur hic. C. op. qz possit fingi ignorātia: vt. l. doli. in fi. j. de noua. Sol. ad damnū eius qz persuadet mihi contra veritatē: possum ignorātiā fingere: vt ibi no. nō ad damnū tertij: vt hic. **Q**uero glo. an possit dominus repudiare hereditatem sine seruo. Et dicit qz sic: vt dixi in. l. heres. s. fi. s. ti. ij.

Si proponatur. Si idem est sibi substitu

tus pōt institutionem omittere ex presumpta voluntate defuncti. h. d. C. No. tex. ibi facultatem et. C. op. nō valet substitutio facta de seipso: vt. l. si. s. i. de vulga. et pupi. Glo. dicit qz fuit hic substitutus coheredi. et intelligit glo. de substitutione pupil. vt patet ex. ll. quas glo. allegat. s. ti. .ii. l. questum. et. l. iul. hoc verum nō est: qz substituo pupil. non videt hic testator permittere qz omittit ex instiōe et adeat ex substiōe: imo tūc fit vō voluntatē defuncti: vt. d. l. iul. Itē nō pōt intelligi de substitutione vulgari facta coheredi. nō enim videtur permittere tunc testator: ut quis omittat ex institutione sua et adeat ex substitutione tunc enim haberet portionem suāz ex iure accrescendi: et sic aliter qz ex voluntate defuncti: h. hoc posset fieri tamen contra voluntatē defuncti fit: vt. l. si tu ex pre. s. ti. ij. Intellige ergo qz sibiip̄s fuit substitutus: tamen in substitutione fuit mutata causa: et sic valet substitutio: vt. d. l. si. s. i. hic tex. innuit qz dando substitutū videt testator pmittere qz repudiet ex institutione ex voluntate defuncti: cui cōcordat qd dicitur qz si heredi suo datur substitutus vulgari non erit suus et necessarius: vt. l. si filius heres. s. de lib. et postb. et no. in. l. papi. s. iij. de inoffi. testa. Sed cōtra hoc videtur. C. e. l. i. et. j. e. l. iij. et. iij. expressius. j. e. l. iul. et ibi dicam.

Ex. s. sequenti.

An filio abstinere ab hereditate paterna possit per se vel per aliū adiri.

Pretermittere. Est in exneo repudiare: in suo abstinere: instituto sub cōditione p̄tatiua cōditione nō implere. h. d. C. No. ex. h. s. qz sunt: qz de iure ciuili filius est heres re et nomine: licet p̄ pretorem hēat beneficiū abstinēdi: vt dixi. l. necessarios. s. ti. ij. Item scias qz quidā per hūc tex. dicit qz filio abstinente ab hereditate paterna: illa hereditas: nec per se nec per aliū poterit adiri de iure ciuili qm̄ ipse remanet heres de iure ciuili: et duo nō possunt esse heredes insolidum de iure ciuili. ergo necessario deuenit ad bono. pos. tex. est hic. et sic dicunt per hanc glo. l. qui se

qz aliquis fit heres: vt legata p̄sentur et debeatur. h. rñ. qz vbi legata debent hereditate nō adita ex testō reg. rñ qz illi qd obuenit hereditas ab intestato agnoscat hereditatez. ita gl. re. putata. sing. l. qz filio. s. i. de here. in. si. quā sing. ad h. repuat. bal. i. auē. s. i. et. col. de li. pte. vñ itelli git qz ille pe lone enūera te. i. d. s. h. vō ex p̄sij i auē. de her. et fal. agnoscat et sic debet legatari? que cōueniet addu cebat et tex. i. d. auē. hoc aplius cū gl. l. v. substit. ad. l. fal. vbi gl. vult qz ter. i. d. s. h. vō ex p̄sij loquef i hereditate adita. s. cer. te illa glo. lo. qtur in casu. d. auē. h. am. plius: qz ve. rū est dicere qz heres poss. aditā heredi. tate fuit ne. gligēs i adi. plendo volū. tate defuncti: imol. in. l. qz filio. s. i. de here. isti. fac. mentionē de isto p̄o bar. et dicit qz tex. tus allegatus p̄ eū nō dñ p. bat. s. d. s. h. vō ex p̄sij. demuz dicit qz dato qz nō p̄bet nō ob. sue cōclūsiōi qz sic si appo. bat nec ip̄o. bat. b. C. Incorre. ctū. vñ bal. in. l. i. in. iij. col. C. eo. c. Quero di. cif. vide bal. in. l. i. i. v. v. qritur. C. e. d. C. Si p̄pōa. tur. ad bal. i. rub. C. e. et qd ibi hētur i. l. i. et qd no. ta. ag. s. imo. i. l. reculare. s. tici? post. glo. j. ad tre.

patris. C. unde liberi. esse correctam. & in hac opi. sunt omnes moderni. ego contra: q; illa glo. non bene dicit quia casus est in. l. i. §. si quis adita. j. ad tertul. vbi licet ille qui adiuit abstineat per resti. in integ. & sic remanet heres de iure civili: & tamen sequens admittitur de iure civili. ad idē. l. & si sine. §. sed q; papi. §. de mino. facit. §. de iudi. l. tam ex contractibus: & quod ibi no. z. l. si. j. de suc. edic. Non ob. quod dicitur duo nō possunt esse heredes in solidū & eodem iure: q; fateor eodez iure & eodem respectu. sed hic licet eodem iure: scz civili sunt heredes: tamē diverso respectu. apud filium eniz remanent directe & vtilis. apud alium autem ad eundē transeunt vtilis cum effectu. sicut videmus in eo cui restituitur hereditas ex trebelliano de iure civili: vt. l. i. §. i. ad trebellianum. Non ob. hec. l. que dicit q; petit bonorum pos. quia per hoc nō negat quin possit adiri de iure civili.

Non querimus. Qui omittit ex testamento tenetur hoc edicto si possidet pro herede ab inte. vel pro possessore vel dolo desijt possidere: vel possessionem acquirere hoc dicit vsq; ad. §. vlti. C. No. tex. ibi quocunq; enim modo ex quo declaraf & sequēs. §. de eo qui dolo omittit acquirere possessionem: intellige lucrifactorus eam p alium. alias nō teneretur: vt. l. si quis pecuniam. z. l. si quis omiffa. j. e. C. Oppo. §. pro socio. l. nemo. §. i. z. l. i. §. vtrum. j. de his que in frau. credito. Illud cōtrarium soluitur per glo. in duobus locis. & dicit q; regula ē q; ille quibus nō acquirit nō tenetur: vbiq; reperis contra. ibi fallit: vt. l. alienationis verbum. z. l. nō fraudatur. §. i. j. de regu. iur. Dyn. soluit in. l. qui autem. in princ. j. de his que in frau. credi. & dicit q; quando q; est obligatus de acquirendis ratione alicuius contractus precedentis tenetur illi qui perdidit. secus si ad hoc obligatus nō est. modo ad propositum hic incontinenti cum dolo facit repudiando hereditatem videt esse obligatus statim querere hereditatem si potest: vt. l. proxima. z. l. sequen. quod si nō facit tenet: ac si dolo desierit possidere.

Si quis per fraudem. Qui hereditatem: vt vadat ad legitimuz tenet legatarijs si pecuniam recipit possessore prius excusso. h. d. cū. l. se. & iste casus nō comprehendit in edicto: sed est ex extēfione glo. hoc intellige si fecit hoc pecunia accepta & possessore prius excusso: vt. j. l. proxi. C. Opp. videtur q; nō tenetur ille qui omiserit: vt. j. eo. l. si quis pecuniam. Sol. hic omittit pecuniam recipiendo non gratis. C. Op. j. e. l. proxi. So. istud determinatur & declaratur per. l. se. q; prius possessor dz excuti: & postea debet obueneri ad istum omittentem.

Ex. l. sequenti.

Qui dat pecuniam vt habeat officiu; vel beneficiū dicitur habere titulo lucratiuo. Et quando teneatur omittit ex testō: vt vadat ad legitimuz.

Item pro herede. Dicitur hic q; possessor cōuenit maxime zc. Innuir ergo q; si nō habet causam lucratiuaz q; teneatur. contra. j. e. l. vlti. Sol. dicit glo. q; illud maxime abundat. C. Op. cōtra hoc si ille possessor qui nō habet cām lucratiuam nō tenetur: ergo in. l. nostra nō tenetur: q; dedit precii omittendi. cuius cōtrarium hic dicitur. Dicit glo. hic dedit alius nō ipse: quod est diuinare. vel dic q; nihilominus dicitur habere cām lucratiuam. non eniz dat bono modo. ita dicit glo. & bene & vide eam. nō enim dedit: vt p cium hereditatis: sed ut omitteret hereditatez. sic. j. ad. l. fal. l. ad veterani. §. i. z. l. si fundum: vbi quis lz det cā conditionis implende: nihilominus videtur habere titulo lucratiuo sm Jac. de are. C. No. etiam q; ille q; dat

pecuniaz: vt consequat officium vel prebendam cū dat malo mō dē habere titulo lucratiuo. Alij recedunt ab ista lec. & dicunt in. §. sed vtrum heres omittit non accepta pecunia. & hanc lect. plene prosequitur gl. ibi alij dicunt. Ad quam oppo. heres omittēs & possessor potest cōueniri ab initio nulla facta excussione possessionis vt. l. proxi. Solu. ibi omittit accepta pecunia: hic non.

C. Op. contra hoc si nō accepit pecuniam: ergo omittēs nullo modo tenetur: vt. j. l. si quis pecuniam. ppter hoc lex redigitur in alio modo retento eodem themate q; heres nō accepit pecuniam q; hoc prius ponatur i electione q; conueniatur possessor nō heres: tamē prima lec. est verior & illam teneas. C. Op. q; ab vtroq; petaf illo ordine nō seruato: vt. l. si nō sol. §. i. j. e. So. gl. hic ab vtroq; idem legatum. f. factum petitur: licet vnus solutio sufficiat. nō intelligas ab vtroque idem legatū: scilicet factum est: quia non est verum imo ab vno tantum. f. ab instituto. potes etiam soluere q; l. contraria intelligitur sm istam. vel dic q; in contrario omittit: vt veniat ad substitutū: hic ad legitimuz. C. Oppo. j. e. l. si nō solus. §. fina. Sol. vt ibi. C. Opp. j. l. proxi. sol. illam intellige sm istam. C. Quantum ad propositum vt liqueat materia huius. l. de eo qui omittit ex testamēto: vt vadat ad legitimuz: dic aut omittit sine dolo aut dolo & fraude legatorum: aut dubitatur. Primo casu nō tenetur: vt. l. qui autem. §. non simpliciter. z. l. si quis omiffa. j. eo. Secundo casu. aut accepta pecunia: & tenetur eo ordine qui hic traditur. aut non accepit pecuniam: & tunc aut queris an teneatur omittens qui nihil possidet: & non tenetur: vt. j. eo. l. si quis pecuniam. aut queris de possessore: & tunc si participauit fraudem tenetur sine dubio: si non participauit: tunc tenetur sm Bla. & Pe. & nota. C. e. l. i. in gl. & per Ly. sed sm Azonem non tenetur: vt nota. j. eo. l. si quis omiffa. in prin. que opi. est verior. probatur per tex. j. e. l. qui autem. §. si patronus in fi. C. e. l. i. Tertio casu quando dubitaf tunc aut accepit pecuniam: & presumitur fraus: alias se; cus nisi probetur. probari autem dicitur eo ipso q; omittit volens gratiā facere legitimo: vt. j. e. l. si quis pecuniam. alia pertinentia ad materiam dicemus in. l. si. j. eo. C. Ultimo nota q; ille casus quo quis omittit: vt veniat ad legitimuz non est in edicto: sed ex extēfione ex edicto: vt hic dicitur in textu. contra hoc facit. l. si quis pecuniam. j. eodem vbi innuit q; sit ex edicto. sed intel lige q; sit ex edicto: tamen ex extēfione vtiliter: vt ibi dicitur.

De pecuniam. Si institutus omittit per pecuniam: & substitutus ab inte. adit quilibet tenetur p prijs legatarijs: & a cōmunibus quilibet poterit in solidum conueniri. hoc dicit. Dicit tex. dandum suis prijs legatarijs in cōmunibus habet locum quod sequitur: vt. j. e. l. si non solus. §. si. sm Jac. de are. C. Op. §. l. proxi. que dicit possessorem prius zueniendū. Glo. fatetur contrarium. tu dic q; §. omittit: vt veniret ad legitimuz: hic vt veniret ad substitutum: q; etiam erat heres legitimuz. vnde cum eo lex mitius agit: quia habet voluntatem defuncti & dispositionem iuris: ideo seruat tur dispo. hic posita. probatur in. l. si non solus. §. fina. j. eo. C. Oppo. de. l. si non solus. §. penulti. z. si. Solu. de legatis relictis ab vtroq; separatis: tunc quilibet debet conueniri per se. sed quando ab vtroq; simul: tunc prius dz excuti possessor. habes ergo hucusq; q; istud edictum habet locum in tribus casibus. Primo quando quis omittit ex testamento: vt possideat ipsemet ab intesta. vel alio modo: vt. §. eo. l. i. in principio. Secundo habes quando quis omittit ex testamento in fraudem: vt alius possideat ab intesta. vt. l. i. in fine. z. l. licet Est & tertius casus quando quis omittit ex institutio: ne: & alius ex substitutione habet & de hoc videbitis hic & alios tres casus prosequere.

¶ Si q; pecunia accep- ta. q; dat pecunia: ut cō- sequat officiu; dicit ipse hē- re titulo lu- cratiuo. vid bal. in. l. i. in §. extra que- ritur. C. eo. b. C. Op. j. eo. vide bal. i ru bri. C. eo.

¶ if

Si quis pecuniam. ^{institu-}

tus omittit in fraudē: vt ad alium vadat pos-
fidens solus tenet: sed pecunia accepta tenetur vterq;
.b.d. **C**ho. primo q; iuriscō. inuit q; ex hoc edicto te-
neatur ille qui omittit: vt veniat ad substitutū vel legitī-
muz: sed intelligo hoc p extensionem: vt dixi. s. e. l. i.
CSecundo not. q; ex hoc edicto inducitur actio vtilis
.f. ex testō: vt hic. ita no. s. e. l. pxi. pbatur. j. e. l. si nō so-
lus in prin. sed Jo. in arbore vocauit hāc actionē in fa-
ctum. ponit ergo circūlū de acti. in factū ex edicto si q; o-
mis. ca. test. et in hoc videtur concor. **R**of. in libellis in
acti. super edicto. possumus cōcordare: vt in casu exps
so i edicto. f. qñ quis omittit: vt ipse possideat habet lo-
cum actio in factū que oritur ex edicto qñ nomen actio-
nis nō exprimit: vt. l. si. s. de eo per que factū est: in casu
bus in quib; extendit per iuriscōsultos voces actio vti-
lis ex testō: modici tñ est effect; hec disputatio. **C**Op.
.s. e. l. licet. **S**ol. ista sū illā vt possessor prius pueniat
q; ille qui omittit accepta pecunia. **C**Op. ex glo. q; ille
q; omittit: vt vadat ad substitutū vñ facere ex voluntate
defuncti: ergo nō incidit in edictū: vt. l. i. s. si pponat.
s. e. **S**ol. vt ibi dicā. j. e. l. iulii. **C**Op. j. e. l. si non solus.
s. h. no. etiam in. l. si q; omittit. licet quidā d; vt not. i. l.
.i. c. e. **C**Quero an sit necesse q; ille qui possidet pti-
cipauerit fraudem. **D**ico q; sic: vt. l. q; aut. s. si patronus
et. l. si mater. s. h. j. e. et. c. e. l. i. et no. j. e. l. si quis omittit.
licet quidā cōtra: vt no. in. l. si. eo. ti.

o **I** q; spe
cumaz
actio vtilis.
Qua actōne
agēt hoc ca-
su legatarij.
vide **B**al. et
fal. in. l. si. C.
eo.

b **C** Quāquā
aliquid lucrī.
Hoc bal. in
l. i. i. iij. col.
C. eo.

e **S** i q; et
facit ad no.
p. **B**ar. in. l.
q; poterat.
ad trebel.

a **q** **V**ia sū
tex. hic
adde bal. in
rub. C. eo.

e **H**oc edl.
etū gl. repro-
bat. vñ bar.
ibi in prin.

Quāquam. ^{Quicūq; pcurat: ut omittat}

ex testō ista actiōe tenet. **b. d.**
CQuero vtrū ille qui pcurauit teneat etiā si nihil ad
eū puenit. **D**lo. dicit q; sic vide eā. contra illā op. q; nō
tenet qui omittit gratis: vt. s. l. pxi. et ideo d; intelligi q;
legatarius erat de illis qui veniūt ab intest. et bona pue-
nerunt ad eū: alias tenerent illi ad quos bona deuene-
runt sū **J**a. de are. quod pl; solū enim tenetur ex hoc
edicto ille qui hoc pcurat facturū sibi aliquid lucrī: vt
.l. i. s. nō querimus. s. e.

Si quis. ^{Hereditatis tenet qua-}

si possidet nō quasi dolo desinens
possidere. **b. d.** nō tenet tñ h' edicto s; actiōe ordinaria:
q; adiuit: vt. l. iij. C. de h' insti: als de here. vel acti. ven.
Recusatus. ^{Si aliquis est grauatus in}
legitima h; cāz iustā omit-
tēdi. **b. d.** hodie ista nō eēt iusta excusatio: q; de
debita portione subducit oē grauamen cū patrono: vt
insti. de suc. lib. s. s; nra quā libertis. et. C. de inof. test. l.
qm in prioribus. no. in. l. pxi. s. si patronus.
Ex. l. sequenti.

Testator relinquendo fideicommissus ab intestato nō
videt testator concedere facultatē omittēdi ex testō. iō
si sit cōtra q; valeat iure testamēti vel codicilloz et heres
allegat ab intestato incidit in hoc edictū. Et illa verba si
nō valet et. equipolēt illis verbis si legata nō debentur
ex testamento debeantur ab intestato.

Via autem. ^{Non videt pmissus}

instituto: vt adeat ab
intestato ex eo q; aliqua fideicommissa ab intesta-
to subintelligunt relicta: et si fecerit in edictūz incidit: vt
tñ prius relicta in testō soluantur: sed si testator hoc ex-
presse pmiserit nō incidit i edictū: vt oia legata tribuā-
tur. **b. d.** **P**rimo ponit. q. secūdo rñdet ad illā ponen-
do dictum iul. tertio dictū iul. declarat. et ex eo colligit
vñ no. quarto format vnam. q. nouā: et rñdet ad aliaz
scōa ibi iul. tertia ibi ordo. quarta ibi qd enim. **C**ho-
ta q; relinquēdo fideicommissus ab intestato nō videtur
testator cōcedere facultatem omittēdi ex testō nisi hoc
testator expresse et noiatim cōcesserit: ita dixit text. hic
Et pro hoc vñ dicendū salua meliori deliberatione q; i
.l. si. C. de codi. vbi testator dicit q; valeat iure testi vel
codici. et heres h; elec. q; si heres eligat ab intestato cū

possit ex testō incidit in hoc edictū: nisi expresse pmise-
rit testator. **C**ho. et q; qñ legata debentur ex hoc edi-
cto locus est falci. vt hic et. l. iij. C. e. et. l. i. s. ad eos. j. ad
.l. fal. cum si. **C** Tertio no. q; illa verba si nō valet iure
testi valeat iure codici. equipolēt illis verbis si legata
nō debentur ex testō debeant ab intestato: vt hic i glo.
super verbo fuerūt relicta. et. l. ex testō. C. de fideicō. di-
cam in. l. i. j. de codi. **C**Op. de. l. i. s. si proponat. s. eo.
Sol. quādo dat eundē substitutum. videt permittere:
ut omittat ex institutione: q; vtroq; casu decedit testa-
tus: secus quādo relinquit fideicommissa ab intestato: q;
nō videtur eligere viam ad impugnandum sua iudicia
vt. l. iij. s. de mili. testa. **J**aco. de are.

Non simpliciter. ^{Qui omittit dolo}

tenet hoc edicto
si possidet: secus si ex iusta causa. **b. d.** **C**Quero q; sunt
iuste cause omittēdi hereditatē. **J**uriscō. hic exprimit
duas. f. si testator expresse permiserit. **I**tem si bona pui-
nent ad alium. postea ponit clausulam per generalēz si
alias est iusta causa. **A**lia causa est si esset grauatus i de-
bita portione sū ista tpa: vt. l. excusatus. s. eo. et. j. pxi.
.s. **A**lia iusta causa est si in sua falcidia eēt grauatus
heres extraneus: vt. l. cum pater. s. ticio. j. de lega. ij. s;
hodie forte si quis omittet ex iusta causa non posset
succedere ab intestato. sed deueniret hereditas ad per-
sonas nominatas in corpore de hereditate et falci. s.
si uero nō expressus dixi in. l. i. in prin. s. e. **A**lia causa ē
si grauaretur hereditas impuberis ppter debita testa-
toris: vt. l. iulia. in prin. s. titu. ij. **C**Nota differentiam
inter bona vacantia et hereditatez: quod dicit: ut. s. ti. ij.
super rubri.

Si patronus. ^{Licet patronus iustā cām}

omittēdi habeat tenetur
ex hoc edicto si pti-
cipat fraudem cū herede omittēte.
b. d. **C**ho. tex. q; possessor nō tenet nisi pti-
cipauerit
fraudē. cetera dicit ut in glo. et qd dixi. s. e. l. excusatus.

Hoc edictum. ^{Qui omittit cōtra tab.}

et adit ab intestato tene-
tur hoc edicto. **b. d.** **C**Quero et reuoco in dubium qd
est exemptum nostri. s. Jo. ponit casum in filio in pote-
state preterito qui potest dicere nullū et venire per tra-
tab. sed glo. reprobatur hoc per. l. is qui in potestate. et. l.
si duo. j. de leg. ij. vbi suus preteritus licet veniat per cō-
tra tab. nulli prestat legata. sed ipsi respōdent q; hic
lius cōmisit in fraudē ppter quam fraudē tenetur: qd
nō placet **J**ac. de are. nam nō pōt videri fecisse in frau-
dem. Nam si adisset nō teneret. vnde alio modo legit
in filio preterito emancipato qui omittit tra tab. et ad-
iuit ab intestato. **D**lo. reprobatur: q; filius emancipat^{us} de
iure ciuili ab intestato nō pōt succedere nec etiam de iu-
re preterito per vnde liberi: donec est locus bono. pos-
sessori contra tab. vt. l. i. j. si tab. test. nulle ex. **D**y. et **J**a.
de are. dicunt q; hec lect. est verissima: q; nō potest ha-
bere locum unde libe. donec speratur contra tabu. qd
est verum nisi contra tabulas prius repudietur: ita fuit
hic. **A**lij ponunt exemplum in suo instituto qui habet
contra tabu. beneficio pretoris. alias preteri. hec lect.
est in se vera. tamen non congruit littere: q; tunc tene-
retur ad prestanda legata omnib;: ut in glo. dicit. tene-
retur ergo precedētem lec. **C**Sed tūc op. si filius emancipa-
tus repudiat cōtra tab. ergo succedit institutus: vt. l. q;
diu. s. ti. ij. **S**ol. intellige q; institutus repudiavit volēs
facere gratiaz exheredato et fraudem participauit.

Si libertas. ^{Relicta. conseruant ex hoc}

edicto cum sua causa si con-
ditionalia debeant cōdi. impleta. **b. d.** **C**Quero in cu-
ius persona debeat pareri conditioni vel heredis scrip-
ti vel aduentis ab intest. **D**lo. in. l. pro herede. s. papi.
.s. ti. ij. sup. verbo citra nomē. dicit q; in psona heredis
scripti. qd intellige si noiatim hoc fuit institutus: secus si
simpliciter sub noie heredis: tūc enīz cōpletū cōdi-

tionis trāsiret ad eū ad quē tranfit dñituz: ut. l. seruus si heredi. in prin. de sta. libe. C. Op. de. l. si qd sub condi. j. eo. Solu. ut ibi in fi. glo.

Adam ticiūm. Qui potest adire hereditatem si omittit beneficio huius edicti nō utif hoc dicit. facit in arg. ad. q. quā notauit in. l. maximū vitiū. C. de libe. prete. in filio pterito rūpente testm per auč. ex ca. conseruent legata per auč. ex causa. z glo. in. d. l. maximū vitiūz format illā. q. dic ut ibi. z. d. A. Bar. syl. disputauit eam bonoñ.

Quis sub conditiōe.

Per id quod in vi cōditionis relinqtur nō cōpetit actio ideo nō conseruatur hoc edicto. hoc dicit. C. Op. pendente conditiōe nō potest repudiare: vt. l. is qui heres. s. ti. ij. So. nō potest repudiare pprie: sed patiendo labi tēpus infra quod debet impleri conditio videt repudiare: vt. l. i. s. e. s. qui sub cōdi. Item possit repudiare coram iudice: ut. l. in pluriū. s. ti. ij. z. l. i. j. de cu. bo. dā. C. Op. z videtur qd pro relictis causa conditiōis implēde competat actio: ut. l. fideicommissa. s. cū esset. j. de lega. iij. Sol. ut ibi z nota. in. l. in rōne. s. tam z si. j. ad. l. fal. C. Op. de condi. ob causam. l. dedi. So. glo. optime: z dic ut in ea. C. Op. s. de transac. l. cūz bi s. hec oratio. Glo. nō soluit hic: sed ibi soluitur in glo. parua: qz ibi nec est legatarius sicut hic: licet in ea hēat locum oratio que prohibet transac. C. Op. de. l. q. aut in fi. s. e. Sol. ut in glo. C. Op. de. l. quidā in testō. j. de leg. i. Dic ut in glo.

Non solus. Si plures possident ab itestato vno omittente quilibet tenetur in virilē: si pecunia accepta quilibet in solidum tenetur. hoc dicit. hoc in prin. de dara: vt dicam. j. eo. l. fi.

Cum substitutus. Si qui adeūdo potest consequi hereditatē si omittit hoc edicto nō subuenitur. h. d. fa cit. s. e. l. quidam ticiūm.

Si duo. Institutus z substitutus omittunt ex testō: si institutus solus possidet tenetur ad omnia: z substitutus qui dolo repudiavit: z si substitutus solus possidet tenetur ad omnia z etiam institutus si repudiavit accepta pecunia: si vterqz possidet vterqz suis legatarijs tenetur. hoc dicit. C. Op. po. quando repudiavit accepta pecunia. primo sit conueniendus possessor qd omittens: vt. l. licet. s. e. So. intel lige istam sm illam put loquit in instituto qui repudiavit accepta pecunia. z eodē modo put loquitur in substituto qui repudiavit accepta pecunia. sed si loquit de pecunia legatoruz relictōrū ab alio. sed quādo ab vtroqz legata sunt relictā: tūc quilibet tenet suis: nec discutietur prio possessor: vt bac. l. i. fi. rō qz cū subeat onera per se ex dispositione defuncti lex mitius agit cū eo pro legatis ab eo relictis: vt dicā. j. eo. l. fi. in distin. magna. quam ibi ponam.

Ab instituto. Legatarij cōmunes possūt conuenire quē volunt institutum vel substitutum: hoc dicit. C. Op. po. s. e. l. pxi. Sol. ibi in legatarijs primis: hic in cōibus. i. in legatarijs pprijs.

Libertatibus.

Heredem. Actio ex hoc edicto tranfit contra heredē in solidū. sed si defunctus tenebatur ex dolo: tranfit in quantū ad heredē peruenit. hoc dicit. Et istum. s. in telligas scias qd heres tenet ex hoc edicto in tribus vel quattuor casibz. C. Primo quādo omisit ex testamento z adiuit ipse ab intestato: tūc ppter suam aditionez inducitur quidā quasi cōtractus: sicut si ex testamento

adiuisset: z tunc ipse z heres eius tenent in solidū: etiā si modicum possidebat: vt. j. in. l. pxi. Quandoqz eniz dolus purgat. z act. descendētes ex contractu vel quasi dantur cōtra heredem in solidū: vt. l. si hoīem. s. daf. s. de posi. z. l. ex contractu. de acti. z obli. z ita loquitur prima pars huius. s. Quādoqz tenetur omittens ex testamēto: qz possidebat: vt predo vel dolo trāsulit pos. ad alium: vel qz dolo nō quesierit: vt. l. i. s. non querimus. s. e. tunc nullus interuenit quasi cōtractus aditionis: z sic ex solo dolo causat hec actio contra euz merito cōtra heredem nō datur: nisi quatenus ad eum puenit: vt hic in secunda parte. s. idē si pecuniam accepit: ut omittet. In text. ibi propter dolum zē. dic cōmissuz in omittēdo possidere res hereditarias: lz i trāsferendo possessionem in alium per pecuniā sm Jac. de are. C. Op. hic inuitur qd si defunctus omisit hereditatem sine dolo qd tenet. cōtra. l. qui autez. s. nō simplici. z. s. si patronus. vbi dicit qd qui repudiat hereditatem nō tenetur nisi dolo faciat. Sol. gl. qd iste q agnouit hereditatem tenet in solidum. sed pro rebus quas desijt possidere dolo de his tenetur inquantū ad eum puenit. z vide istā glo. que incipit. f. tantū subaudi zē. Sz ibi nunqd zē. Ista lect. loquitur in eo qui omisit ex testamēto z agnouit ab inte. qui tenetur ex hoc edicto act. ex testamento extensa contra eum per pretorem ex virtute huius edicti positi in. l. i. in pn. s. eo. z ibi dixi. z ideo debet inspicī an ad eum peruenit vel nō: qz heres tenetur habito respectu ad id quod erat in bonis tēpo re mortis defuncti: nō curo an ad heredez peruenit vel nō: vt. l. in ratione in prin. j. ad. l. fal. Ista lect. ergo nō potest esse vera cum illis teneatur ex quasi cōtractu. que erit ergo vera. Et glo. ista in prin. ponit veritatē qd ista lect. nō sit vera probat. j. l. proxi. z. l. seq. vbi licet minima teneat pro cōibus tenetur. Est ergo verum: vt intel ligas in primo casu quando quis omisit ex testamento z agnouit ab inte. Sed tunc heres eius z ipse tenentur in solidum acti. ex testamēto que descendit ex quasi cōtractu celebrato aditione: z ideo licet fuerit dolus admittus. heres tenetur in solidum sicut defunctus: vt. j. de acti. z obli. l. ex cōtractibus. z. l. si hoīez. s. datur. s. de po. Quāqz aliquis omisit ppter dolum facere per pecuniā nō tamen agnouit ab inte. z tūc tenet ex suo dolo legatarijs: z sic ex suo delicto heres eius nō tenet nisi inquantū ad euz peruenit. z vide glo. in prin. que incipit. f. tantum subaudi: qz possidet.

Si non totam. Sive partē siue rem ab hereditate possideat hoc edicto tenet. h. d. C. Ho. qd qui omisit ex testamēto z possidet ab intel. lz minimam rem: tamen in solidū tenetur ex hoc edicto: z eodē modo heres ei. secus si nō possideat z ex edicto teneatur: vt dixi. s. l. proxi.

Uāuis. Ho. qd in vna re non est partitio: qz hereditas est nomen iuris: ut insti. de re. cor. z incorup. s. i. z. l. i. de re. vi. z dixi in. l. quod dicitur. s. de impem. in re. do. fac. ideo in vna re non refidet: est tamen illa res pars cōtenta in illo iure. quod tenementi: vt. j. de solu. l. qui res. s. aream. vbi dicit aream est pars domus. Glo. nō sol. dic qnqz plures res faciūt vnum totū integrale: vt unā vniuersitatē corporum: z tunc quilibet pōt dici pars illius corporis: ut in. l. reruz mixtura de vsuca. quedā sunt res quibz colligif vniuersitas iuris: vt hereditas: tūc nulla res pōt proprie dici pars illius iuris: qz res est facti: ita loquitur hic. C. Altiō nota qd ille qui pōt cōueniri hereditatis petitione tenetur hoc edicto.

Quis omiffa. Qui omittit hereditatē absqz dolo nō tenetur hoc edicto. sed ad petitiōē fideicommissarij poterit cogi adire. h. d. In glo. super z iij

a s Quis sub cōditione. non cōpetit. Qd est in pōtōe nō est i petitiōe. Fallit in. l. si ita stipulatō d op. lib. sm bal. i. l. acceptā in vj. q. C. de v. su. z vide qd no. bal. i. r. de isti. z sub sti. ad fi. z dū h dicit qd vatum cā cōditiōnis iplen de nō dicit eē legatū i ruz sac tex. in. l. i. quartā i. v. sed qd i. plende. j. ad. l. fal. solu. vt ibi p bart. in iij. col. b s Inō solus. s. Si duo. vid bal. i. l. i. circa. iij. col. C. eo.

verbo possideat que requirit qd fratis sit participata cu omittente: l. Pla. r. Be. contra in. l. i. C. e. hec vera r p batur in. l. g. aut. §. si patronus. s. e. circa secunduz casuz videbitis. j. ad trebel. l. nam quotiens. §. vlti.

o **Uo.** Plures omittentes ab inte. possidetes acti ex testamento adiuissent conueniuntur. hoc dicit.

Admonendi. Ex hoc edicto petunt legata salua ratione. l. fal. v. portionis alio iure debite. h. d. cum. l. seq. C. Op. de. l. si dolo. s. de dolo. Sol. ut in glo. C. Op. de. l. si seruus no sit. s. de inter. act. r. de. l. si plurium in prin. s. de no ra. Solu. ibi oriebat actio ex quasi delicto: hic ex quasi contractu: vt no. glo. fami. ber. l. his cosequenter. §. sed cu monumentu. Preterea intelligas qd patronus habeat falcidia r vltra illa portionem sibi debitam. sed vna pte dz ee contentus: vt. l. i. §. interdum. j. si cui plusq per l. falci.

• **I eadem.** In specie preferit ille cui ab instituto relicta. h. d. hec. l. no sunt alia pro nuc.

• **I filius.** Actio ex hoc edicto copetit contra patrem qui ex persona filij omisit ex testamento r adiuuit ab ite. h. d. C. Mo. huc casum qd hereditas materna hz ista tpa queritur patri: l. quida dubitauerint in glo. s. ti. ij. in. l. his qui. §. fina. Item nota qd hic dicit qd p omisit casu testis: intellige filio nolente ne contradicat. d. l. is qui heres. §. si. s. ti. ij.

• **I in testamento.** Per hoc edictum no obseruantur ea que p se possunt subsistere et de necessitate alia aditione no expectat. h. d. C. Op. tit. cio ad eunte ab inte. v. extare conditio institutionis me uij. q. ticius heres est. Solu. no est heres ex testamento. Ista verba debent intelligi: si heres erit. s. ex testamento. ita dicit gl. qua vide r no. Si quis tamen heres eet per 3 tab. extaret conditio: ut. l. in conditionibus. §. si patronus. j. de conditi. r. de. facit ad istam. l. si qs cu nullum. de iure codi. C. Op. q. semp pot iputari testatori culpa si legata no petit ab intestato. r sic nunq habebit locu hoc edictu. So. vt in glo. tu dic qd rō tex. est optima. Nam hereditates pot accipere a seipso: nec expectat aditionem alterius: r eodem mo qd hereditas r libertas simul iuncta est: vt. l. sed si sub conditione. in fin. s. de heredi. insti. imputandum est ergo testatori: si talia depedere fecit ab institutione alteri. legata no r libertas simplices no possunt assumere vires a seipso: vt. l. legatu. §. i. j. de le. i. Item nec ab inte. debent nisi hereditate ab intestato adita: vt. l. iij. de fideico. li. r insti. de eo cui liber. ca. bo. adi. r. l. vl. C. de ma. te. r ideo cu de necessitate pendeat ex aditione alterius no pot iputari defuncto si relinquitur aditio instituti. r hoc voluit dicere iste tex. ibi qd alter ab herede. rē.

Si quis. Legatu substituto r in institutionis defectum obseruat per hoc edictum h. d. C. Op. s. e. l. si no solus. §. i. sol. hoc omisit ex iusta causa: vt tex. dicit. C. Op. s. l. proxi. vbi relicta ipsi instituto no obseruant. So. hic fuit relictu in institutionis defectu: ibi loquitur in relicto libertatis qd pot vires assumere ex ipsius ppria aditione: ut ibi dixi.

• **I filius.** Institutus omittens ptra ta. sibi copetens beneficio preteriti oibus ad integra legata tenet. hoc dicit C. Op. q. no debeantur legata oibus: sed exceptuatis personis: vt. l. qui aut. §. i. s. e. Sol. hic loquitur in filio instituto qui habet contra tab. ex persona alterius: ibi in emancipato qui habet contra tab. ex propria psona non alterius: ideo no tenet ad legata oibus: vt. l. nonnunq. j. de lega. prestan. ergo si omittit no tenetur oibus: qd eis no facit iniuriam. Sol. ibi loquitur quando preteritus petit contra tab. r diminuit parte instituti: hic vero non

petit vel petendo diminuit. C. Altitio glo. hic trat materiaz qualiter teneat ad legata ille qui venit per contra tab. idē no. in. l. r si contra. s. de vulg. r pup. r in. l. vlt. s. de le. iij. dicam in. l. nonnunq. j. de leg. pre.

Ex. l. sequenti.

Qualiter pupillus teneat ex facto tutoris.

• **I dolo.** Pupillus ex hoc edicto no tenetur nisi in eo quod ad eum peruenit ex facto tutoris. idē in adulto. h. d.

C. Op. q. pup. ex dolo tu. teneatur in solidum: vt. l. polla. C. de his qui. vt indig. r. l. illud. C. de euc. Glo. notabiliter distinguit tres casus. s. aut deligt r hendo aut delinquendo aut in medio. circa ista vide glo. r not. eam.

C. Bicitur in. l. nostra qd ex delicto tu. pupillus tenetur quatenus ad eum peruenit: imo videt qd in solidum: vt. l. illud. s. de euc. r. l. polla. C. de his qui. vt indig. Timore huius contrarij est facta glo. hic que dat vnam distinctionem: r vide ea que singularis est: r incipit dic hz pe. rē. Et id quod dicit glo. aut est mediū inter hoc: libenter vellem scire quid est dicere: qd nescio videre si vellet dicere medium inter hanc legem vel quasi contrabendo vel quasi delinquendo. illud no est bene dictu per. d. l. polla. vbi in quasi contractu loquitur r tamē pupillus in solidum tenet. r si glo. sic intellexit nihil est dicere quod videt pp materia in qua sumus. Preterea. l. i. §. hoc edicto: quas allegat loquitur expresse in delicto. no ergo video qd dicemus. r dico qd quantum ad. l. possum de facili respondere: qd hic loquitur de dolo tuto. qui no est punibilis circa personam eius ad quam nihil puenit. Ita vidistis in. l. si quis pecunia. s. e. illa solu. no sufficeret.

Nam qn aliqua peruenit ad pu. ipse pupillus dz teneat in solidum propter dolum tutoris: vt. l. r si no totam. s. e. r sic ppter dolum tutoris in solidum per. l. allegata in ista glo. nescio ergo qd vellet dicere mediuz rē. dico ergo qd pupillus tenet in solidum: tamē in effectu tenetur in quantum ad eum puenit: qd pro residuo liberat cedendo acti. contra tu. vt. l. vltima. s. de admi. tu. r qd not. in. l. i. §. ex hoc edicto. r. j. ne vis fiat ei. Ista ergo materia qualiter pu. teneat ex facto tu. Breuiter quatuor ad ppositu assumo duo uerba: qd qnq tutor delinquit no gerendo pu. negocia: r tuc pu. no tenetur: vt. l. interdicto. de re. iu. r ibi no. Quandoq delinquit gerens negocia pupilli: r tuc aut colludendo comisit delictum in negocijs pu. r tunc no tenetur: vt. l. meminerint. C. vñ v. licet glo. parua aliud innuat r no bene. Quandoqz cux aduersario no colludit: r tunc aut pena no potest eque cadere i tu. sicut in pupillo: qd erat pena amissionis alij cuius generis: r tuc illo casu tenetur pup. vt. C. de his qui. vt indig. l. polla. licet a tutore posset recuperare: vt ibi. Quandoqz pena eque pot cadere in tutorem sicut in pupillu: r in illo casu dico qd pupillus tenet in solidum tamen in effectu no fieret exactio contra pu. nisi in quantum ad eum peruenit r pro residuo liberabitur cedendo acti. 3 tab. vt. l. illud. s. de euc. r. l. i. §. ex hoc edicto. j. ne vis fiat ei. r hic r. s. de admi. tu. l. vlt. per qua iste declaratur quas videbitis.

• **Uis seruus.** Qui omittit ex institutione sua r adit ex substituto one serui hoc edicto tenet. h. d. bec autē. l. de claratur: ut in. l. proxima.

Ex. l. sequenti.

Solus presumit ex eo qd omisit ex institutione r caput ex substitutione alterius. r habere ex institutione e honor.

• **Uianus.** Qui omittit ex institutione tenetur hoc edicto nisi sit substitutus filio suo: r relicta ex substitutione prius defalcant. h. d. r est nostra. l. magistralis. primo loquitur qd alicui e substitutus filius qui est in eius potestate. secundo qd contra filio est pater substitutus. secunda ibi: deniq. prima substituitur. naz primo dicit habere locu edictu. secundo

• **I testō a se ipso**
Uide bar. in l. post diuisionem. C. de iur. r fact. ign. circa medium.

que legata prius defalcant. secūda ibi: sed si varie. Itē prima subdiuidit: q: primo ponit dictū. secūdo rōnem secūda ibi: qm̄ zc. primus casus est clarus. **C** Ad euidētiā q. quoniā. debes scire q substitutio vulgaris cōprehendit duos casus. s. si heres esse noluerit vel nō potuerit: ut. l. cū pponas. C. de here. insti. Itē scias q substitutio vulgaris cōferat in casum quandoqz displicibile testatori: vt si filius suus moritur: vt. l. quāuis. C. de impube. z ali. substi. **C** Hūc ad ppositū ptra supra dicta posset opponi z vī q poterit omittēre ex institutione z amplecti ex substitutione ex presumpta voluntate defuncti. Rū. iuriscō. q hoc nō est verum. nā filiū substituitur pfi in casu: hoc est q si ptingerit q pater eē noluerit vel qd nō potuerit nō q sibi placeat q vellet vel q p testatorē detur sibi hec ptās. h. d. **C** Sequif. s. s. si varia hic ponit **Dy.** casum sic testator habebat. xx. in bonis. primo loco aliquē. l. patres instituit z ab eo legauit ticio. x. Item substituit filiam z ab ea legauit. x. sempronio: ita q legata in vniuerso excedunt dodrantem querif de quo legato sit detrahenda falcidia. Rū. falcidia dē detrahi prius de legato relicto a filia. **C** Sequitur. s. deniqz. ista pars est clara cum declaratione glo. **C** Ppo. dādo substitutū vulgarē facit de suo volūtarium: vt. l. si filius heres. s. de lib. z posthu. z. l. papi. s. quarta. de inof. test. So. id verum qn̄ testator substituit filio suo de quo sūm votuz parentū nō videtur intellexisse: si heres esse nō posset: vt sic decedat ante q testator: secus si extraneo substituit: vt hic i prin. z. s. l. pxi. **C** Op. s. e. l. i. s. si proponat. So. ibi substituit eundē filiū: vnde nō potest intelligi in illū casuz si heres eē nō posset: q: si nō posset esse ex institutione nō posset eē ex substitutione: z sic in eius liberā voluntatem cōferre videt. **C** Op. s. de acqui. here. l. si solus. vbi dādo substitutū pro parte nō facit eū qui erat necessarius in illa parte voluntariū. Sol. ibi erat eīneus institutus: et sic p substitutū nō vī aliud iduci: vt hic. **C** Vel asr hic ē necessarius ppter vnā partem quam agnoscit que contrahit ad se aliam: sed nunq testator videt prohibere ne vna pars aliam ad se trahat nisi hoc manifeste dixerit: vt. l. quotiens. s. si duo de here. insti. sed substituen do hic manifeste non dicitur: imo nullo modo dicit ergo zc. Circa materiā huius. l. distinguaz plene. j. e. l. vltima. in tertio principali membro. **C** Ultimo ex hac. l. no. duo. primum q dolus presumif coipso q qd omifit ex institutione z capit ex substitutione alterius: vt ibi. nō enim caret dolo zc. Secūdo q habere ex institutione est honor. z ex hoc colligif ratio quare filio dē relin qui iure institutionis: s. q honorabilior ti. vt hic. Itē est alia ratio: q: vtilior propter ius accref. vt. l. quotiens. s. si duo. s. de here. insti. Item q: ex seipso potest subsistere nō expectata alterius aditione: vt. l. si in testamēto. s. eo. **C** Quero quid si substitutus esset quis alteri sibi coniuncto cuius mortez expectare esset durum: an idē presumem qd in patre substituto filio. Et vī q sic vt. l. cū tale. j. de condi. z de. cōtra. puto: q: hec. l. solum loqtur qn̄ votum parentū repugnat. Et aduerte: quia hec. l. generalis est ad oēs parentes siue hēant in ptāte siue nō. hic non sunt alia dicenda.

Ater. **Dy.** huius. l. erat q: filij hereditas videbatur quodāmodo debita matri: z ideo si in ea grauaf videt habere iustā cāz repudiādi: vt. l. excusaf. s. e. qd dubiū tollit. h. d.

In sententia. Qui non implet conditionem potestatiuz directā z adit ab inte. nō tenetur hoc edicto. h. d.

In eum. Tertius possidens ab intesta tenet si cum instituto participauit fraudē hoc dicit.

In seruum. Qui habet precium vī def hēre hereditatē id relicta a se prestare tenetur. h. d.

Institutus. Fideicomissa vniuersalia pferuntur p hoc edictū salua trebellianica. h. d. **C** Op. q: iste hz aliqō remediū. s. pulsionis: vt. l. naz q. s. g. pustus. z. l. qui poterat. ad tre. z. l. si quis omiffa. s. e. Sol. vnum istorū nō tollit aliud q: diuersi sunt effectus. Item q: ex vno detrahatur trebel. ex alio non.

Qui omiffa. Per hoc edictum conseruatur libertates saluo iure patronatus. h. d.

Ex. l. sequenti. **C** An quādo quis omittit ex testō ut possideat ab intestato teneat: ibi. Circa primū. Et an quādo qd omittit ex testō: ut alius possideat ab intestato: an sit teneat: ibi. Circa scōm. Et quid qn̄ omittit ex testō vt habeat substitutū: ibi. Circa tertium. Et quid si omittit contra tab. vt habeat: ibi. Circa quartū. Et qd si omiffit ex institutione vel substitutione ut hēat ex iure accrescendi: ibi. Quero qd. Et quid si omiffit prius legitimus ut veniat ad sequentē legitimū. Et quid si omiffit: ut filius vult venire ut legitimus. Et an filius pterit qui potest adire per secūdam tab. si a deat ab intestato incidat in hoc edicto. Et an tab. pu. conseruent per hoc edictuz vide in fine.

Qui omiffit. Qui omiffit ex testō z possidet aliquo iusto titulo inter viuos nō tenetur hoc edicto. h. d. **C** Op. de. l. i. s. nunc querimus. z. l. qui aut. s. nō simpliciter. s. e. Sol. intellige hic in ti. vero nō ficto vel per collusionez habito: q: talis titulus non procedit: vt in contrarijs. **C** Quero quō sciaz vtruz possum intentare acti. ex hoc edicto vel non. Rū. sicut interrogationes sicut in petitione hereditatis. Nam primo interrogabo eū si ē hēs ex testō. si dixerit sic: planum est: q: cōueniam euz actione directa ex testō. si dixerit nō sed se repudiasse: tūc qritur an aliquid de dicta hereditate possideat: z si dixerit q nō: tūc querif an repudiavit accepta pecunia vel non: si dixerit q nō accepit pecuniam nō est remediuz cōtra eū nisi de mendacio puiticatur: vt. l. si. de rei ven. ut. l. si qd pecuniā. s. e. Si vero dixerit se non possidere aliqd: tunc querif an ex aliqua causa: si allegauerit aliquē iustum titulū: nō est remediuz cōtra eum nisi conuincat de fictione vel collusionē: vt hic. Si nullū titulum allegauerit sed dixit se possidere pro hēde vel possessore: tūc querif ex qua causa repudiavit: z si iustam alle. nō est remediū contra eū: vt. l. qui aut. s. nō simpliciter. s. e. si nullam allegauerit tenetur ex hoc edicto.

Ultimo Dy. reasumēdo istam materiā ponit vnaz suaz distinctionez quā **Ly.** recitat de verbo ad verbum C. e. in. l. i. que distinctio minus bñ ordinata est z i multis membris defectuosa. Et at ista materia tibi clare liqat distingue plene qtuor casus. priō qn̄ quis omittit ex testō: vt ipse possideat ab intest. scōo qn̄ quis omittit ex testō: vt alius possideat ab intest. tertio qn̄ omittit ex testō: vt hēat substitutū. quarto qn̄ omittit cōtra tabu. **C** Circa primū dic aut omittit nō implendo conditionē aut repudiando. priō casu aut erat p ditiō ptatiua z facilis z tenet: sicut si eēt institutus pure z repudiaret. s. e. l. i. s. qui sub cōditione. aut erat grauis z onerosa et nō tenet quasi ex iusta cā omiserit: vt. s. e. l. mater. s. i. Secūdo casu qn̄ omiffit repudiādo eā ex iusta cā z non tenet hoc edicto: vt. s. e. l. q: aut. in prin. s. nō simpliciter: z ibi istos casus explicauit. aut sine iusta cā: z tūc aut possidet aliquo ti. inter viuos: aut pro herede aut nullo ti. si aliquo ti. inter viuos: z tūc aut iste titulus erat iustus: z nō tenet: vt hac. l. z. s. e. l. i. s. nō querim. Aut titulus erat iniustus z fictus: z tenet ac si titulū nō hēret vt. d. s. nō querimus. z ar. s. e. l. q: aut. s. nō simpliciter. s. de pe. here. l. nec vllā. s. i. z. ij. cōiuncta. l. cum enim. s. eo. Si nō possidet titulo p herede: aut tanq heres alterius q illius ex cui testō repudiavit z nō tenet: q: z iij

a i **Ulian.**
Itē scias
Addde bart. l.
.l. i. i. q. p m
ci. de vulg. e
pupil.

b **C** Op. vide
bal. in rub. q
in. l. i. in. i. op
po. C. eo.

nec peti. here. possit contineri: vt no. s. de peti. here. l. nec ullam. §. neratius. alias est. l. incipit etiā: l. qdam damnēt illā glo. aut possidet pro herede eius ex cui⁹ testamento omittit. et tūc aut quis an teneat ad ea que possunt per se sustinere aut ad portionē hereditatis relictae directo et nō teneat: vt. s. e. l. in testō. Aut queris an teneat ad ea que p se subsistere nō pōt: et tūc aut est relicta taliter q ex testō nō daret peti. here. adita: ut causa cōditionis implede et nō teneat: vt. s. e. l. si q sub cōditione. l. glo. aliter innuere videat in casu. l. q aut. §. pe. sed ibi reprehēdi eā. aut daret petitiō si ex testō adita fuisset: et tūc aut ille q vult petere est in fili culpa: q potuit ad eūdo cōsequi: et nō teneat omittēs: vt. l. quidā ticiū. s. e. l. si in testō. §. si. et. l. si nō solus. §. i. et ista haberent locū in quolibet ex infra scriptis casibus. iō in eis nō repetā. aut culpa nō pōt illi imputari: et tūc talis omittens teneat: vt. l. i. in prin. s. e. Sed inquantū et qualis est aduertendū. Dico ergo: aut legata nō fuerūt repetita ab inte. aut fuerūt. Primo casu aut ipse solus possidet tanq heres: et tūc ipse teneat insolidū: etiā si modicū possideat: vt. s. e. l. et si nō totam. idē si dolo desijt possidere vt dolo desijt apprehēdere possessionē: vt. s. e. l. i. §. nō querim⁹. qō intellige: ut ibi. De hereditate vero ei⁹ dic ut. s. e. l. de libertatibus. §. i. aut possidet ipse et alius nō fuit substitutus. aut fuit. primo casu aut non participauit fraudē cum ipso omittente: et hoc constat et nō tenetur. aut participauit: et tūc aut ille omittens recipit precium et quilibet teneat insolidū. aut nō recipit et quilibet teneat p parte hereditaria. et hec oīa pban⁹ in. l. si nō solus. s. eo. in p n. aut dubitauit vtrū participauerit fraudem aut nō: et tūc puto q nō presumat nisi pbet vt. d. l. quoties. §. qui dolo. de pba. quod probabitur si heredi persuaserit: vt. l. i. §. persuadere. de ser. cor. vt aliter pcurauerit: ut fieret: vt. s. e. l. q aut. §. si patron⁹ si vero ille alius fuit substitutus qui similiter possidet ab inte. et omittit ex testō: et tūc aut queris de legatis relictae separatim a quolibet. aut de relictis cōiter ab vtroqz Primo casu quilibet teneat suis: vt. l. si non solum. §. si. s. e. quod intellige si erant relictae res diuerse seu quāitates. si vero eadē species prefertur ille cui relictum est ab intest. vt. s. eo. l. si eadem res. si vero erant res relictae cōiter possent legatarij cōuenire quem vellent: vt. s. e. l. si ab instituto. Secūdo vero casu principali quādo. l. legata fuerūt repetita ab intest. tūc illa debentur: tū relicta in testō debent prius solui fm ordinē datuz. s. e. l. q aut in prin. et hoc de primo. Circa secūdum quādo omittit ex testō ut alius possideat ab inte. aut ille ali⁹ nō erat institutus nec substitutus ex testō: aut erat institutus in test. aut erat substitutus et repudiavit et postea substitutus omittit: vt ad institutū redeat: qz erat successurus ab inte. primo casu dic ut dixi in. l. licet. s. e. Secūdo casu qn substitutus possidet ab inte. omittente instituto tūc aut institutus accepit pecuniā: vt omitteret: et substitutus teneat suis et institutus teneat suis: oēs vero legatarij quilibet possunt insolidum cōuenire sicut si vterqz possideret: vt. l. si pecuniā. et. l. si nō solus. §. si. et. l. si ab instituto. s. e. nec hic fit prius discussio possessoris sicut. s. in. l. licet. rō qz mitius agit lex cum substituto q etiā oīa onera sustinet q cum alio qui nō habet onera nisi solius eius qui ex testō omittit: vt dixi in. l. si nō solus. §. si. s. eo. si vero dimisit sine pecuniā solus substitutus teneat ad oīa: vt. d. l. si nō solus. §. fin. Tertio vero casu qn institutus solus possidet ab inte. omittente postea substituto: tūc aut substitutus omittit pecuniā accepta et teneat institutus et substitutus: vt. d. l. si nō solus. §. fina. prius tū discutit possessor qz recipiens pecuniā: vt. d. l. licet. s. e. et nora in. d. l. si nō solus. cessat enim rō supra dicta cum iam erant oīa onera substituti. aut nō recipit pecuniā et similiter ipse institutus possessor tenetur ad oīa: ut. l. si nō solus. in si. preal. ita in oībus casibus i qbus dixi legata pseruari p hoc edictū itellige cū sua cā

vt cōditionalla si impleta fuerit cōditio sub mō: vt impleat modus: vt. l. q aut. §. si. s. e. Itē si deberet detrahi falcidia detrahit: vt. l. qui aut in prin. et. l. si duo. §. admonē di. s. e. et. C. e. l. si. et. l. i. §. ad eos. ad. l. fal. et hoc de scōo Circa tertium qn omittit vt deat substitutus. et dic aut erat substitutus ipsemet sibi ipse et nō teneat hoc edicto: qz vt facere ex dispōne defuncti: vt. l. i. §. si pponat. s. e. aut erat substitutus alius. et tūc aut ille alius erat i potestate primi omittētis: et sic ad ipsum reuertitur et hoc edicto teneat: vt. l. cum seruus. et. l. iul. s. e. aut nō erat in potestate ei⁹: et tūc aut substituit descendētē ex se et nō scidit in edictum. videt enī hoc permisisse testator qō apparet: qz facit de suo voluntarius: vt. l. si filius heres. s. de lib. et po. et no. s. de inof. test. l. papi. §. iij. et per rōnem q ponit. s. e. l. iul. §. si. aut ē substitutus extraneo. et tūc aut substituit aliquē ex descendētibus substituti. et idē: vt. d. l. iul. in si. s. e. Aut substituit extraneo: et tūc aut omittens omittit bona fide et sine fraude: et nō teneat substitutus nec ipse ex hoc edicto: vt. s. eo. l. si quis omittit. aut hoc est factū in fraudē: et tūc aut in fraudē omittētis que substitui ignorauit. et idē qz nō teneat: vt. l. q aut. §. si pson⁹ i si. s. e. et. C. e. l. i. et no. s. l. si quis omittit. facit. s. e. l. m. §. si. aut picipauit fraudē et teneat ipse omittēs et teneat si accepisset pecuniā. s. an possessor pri⁹ discutatur distinguendū est. aut substituit hō onera sua et nō dicitur possessor. aut nō habet: et tūc dicitur: vt. l. si quis pecuniā. et ibi no. et. l. si nō solus. §. si. s. e. et dixi i precedētē articulo. et dico etiā qz qn substitutus solus tenetur pri⁹ debet solui legata relicta ab instituto: vt. d. l. iul. s. e. et idē videt dicendū de legatario qui erat grauatius fideicommissio: vt si procurat vt omittatur ex testō et veniat ab inte. ad eum teneat hoc edicto sicut substitutus: vt. s. e. l. si quis pecuniā. §. qz. et hoc de tertio. Circa quartū quādo omittit contra tabu. vt habeat ex testō: vt. s. eo. l. qz aut. §. pe. quod examina: vt ibi. Quero qd si omittit ex instōne vel substitutiōe: vt habeat iure accrescendi fm ea que dixi in. l. si tu ex parte. s. ti. ij. Videt qz nō possit habere locū hoc edictū: qz interest cū portio caduca accrescat cū onere suo: vt. l. i. §. pro scōo. et. §. in nouissimo. C. de cad. tol. Sed certe imo pōt interesse p ea que dicunt de p. ad. l. fal. l. i. §. id qd ex substitutiōe. et. §. se. et vt sic vigore hui⁹ edicti soluant: ac si ex institutione adiuissent: vt. l. qz aut in prin. et idē vt dicendū si omittet: vt alius heat iure accret. Quero quid si omittat prim⁹ legitim⁹: vt veniat ad sequentē legitimū. Lerte hoc fieri pōt in necesse legatorū: ut. l. i. §. si. de leg. iij. et ideo oīa que dicta sunt qn omittit institutus: vt veniat ad legitimū possent hīc dici eadē ratione. Quero qd si veniens ab inte. vt fili⁹ omittit ex illo capite et venire vult: vt legitimus: qd fieri pōt: vt. l. i. §. quib⁹. de succē. edic. Rū. locuz eē hui⁹ edicto ea rōne si hoc eēt factum in necesse legatorum: reputa si erant relicta noiatim ab vno capite. alias gradu. et ipse repudiavit ab illo et adiuit ex sequētē. Quero qd de filio preterito qui pōt adire per fm tab. vt. l. filio de iniur. rup. et ir. test. an si adeat ab inte. teneat hoc edicto Rū. nō. iustam enim causāz habuit: vt. s. e. l. excusatus quod intellige si nihil fuit sibi relictū iure instōnis: als secus hodie: vt ibi dixi. Quero cū per istud edictuz cōseruent legata et fideicommissa a vniuersalia et particularia: vt p totū ti. et. s. e. l. si seruū. §. i. instōnes vero directe nō cōseruant: vt. l. si in testō. s. eo. Quid erit de tab. pu. Rū. ille cōseruabunt. tex est no. in. l. ij. §. plane. s. de vul. et pu. facit. l. naz. qd. §. si quis ppullus. ad tre. eadē rōne dico cōseruari tutelarum dationes sicut eēt cōseruant per au⁹. ex cā: vt in au⁹. vt cū de ap. cog. §. fināt hec obseruata nō fuerint. et hic fit finis huius distinctionis.

De senatuscōsulto syllaniano et claudiano quoz testamenta nō aperiantur. Rūca.